

СТАНОВИЩЕ

От проф. Димитър Атанасов Димитров, ДН
на дисертационния труд на гл. ас. Димитър Димитров Иванов
на тема: „Оптимизиране скоростно-силовите качества при
състезателите по каяк чрез специализиран тренажор”,
за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР”
по научната специалност ТМФВ, СТ, професионално направление
7.6. „Спорт” при НСА „В. Левски” - София

Предоставения за рецензиране труд е свързан с проблема за методическите и технологически предпоставки за оптимизиране на системата за подготовка на състезателите в спорта „каяк” – гребане.

Дисертационният труд съдържа шест раздела, които отговарят на структурните изисквания на МПО и НСА за трудове от подобен характер.

Авторът в уводната част разглежда съвременното развитие на този спорт и изграждането на съответни регионални и Европейски организации.

Първа глава от дисертацията е изключително богата, като авторът се е постарал да представи един всеобхватен материал, включващ редица въпроси свързани с измененията във формата на греблото и лодката през годините, техниката на загребване и фазовите моменти, като критерии за оценка на техниката на загребването с различно по вид гребло.

Хронологично е разгледан въпросът за подобряване на силовия потенциал на гребца с помощта на различни тренировъчни средства и методи използвани както у нас така в световен мащаб. За това говори и факта, че използваната за информация литература включва 29 автори на кирилица и 105 на латиница, което предполага обстоен и задълбочен анализ на световните тенденции в областта на теорията и методиката на спортната тренировка.

Третирания в първа глава теоретичен материал е много разнообразен и разглежда въпросите поставени пред докторанта от възможно всички страни, технически физиологически, структурни, планиране и използваните средства и методи за развитие на

основните видове сила, каквито са максималната сила, силовата издръжливост и специалната сила. Тази глава е в обем от 56 страници, което независимо от желанието на докторанта да ни представи всеобхватен материал е много голяма.

От съдържанието са могли да отпаднат въпросите свързани с структурата на скелетния мускул (1.4.2, стр. 33), адаптацията на мускулатурата (1.4.3, стр. 37), подготовка на скелетно-мускулния апарат (1.5.3, стр. 50) и етапи на натрупване и превръщане на физическите качества (1.5.5, стр. 52), които по същество не са били обект на изследването по разглежданата тема. Въпросите за натрупването и превръщането на физическите качества, вероятно едно в друго, са разгледани доста повърхностно, а терминологията им, като етап на „задържане и на прекъсване“, или на „почивка и възстановяване“ не отговарят на съвременните разбирания и терминологията възприета както у нас така и в чужбина.

В много от подразделите на глава първа (1.5, 1.6 и др.) становищата на специалистите и авторите по проблема не са съпоставени, не е показана противоположността в мненията им и различията в използваните методи и средства за тренировка. Обратно в т.1.1; 1.2; 2.1; 1.2.2; 1.3 и 1.4 това противопоставяне е представено много професионално и дава представа за противоречията между авторите, разбира се и за перспективата за по-нататъшните изследвания по темата.

Искам да обърна внимание на въпроса за цитирането на авторите. Една слабост, която в нашите среди систематично се използва. Касае се за това, кой автор да бъде цитиран пръв и в какъв ред да се подредят същите. Например „силовият потенциал на мускулите зависи от два фактора...” цитат по Желязков, Цв. и Д. Дашева, 2000 г. или „структурата на мускулатурата...” според Абаджиев и Фурнаджиев, 1986 г. и т.н. В подобни случаи е коректно да се издири първоизточника, тъй като такива има поне 40-50 г. преди цитираните автори, а след това да се посочат и съвременните, които или потвърждават старото или предлагат нови моменти и определения.

В първа глава разделите 1.1.1 и 1.1.2 са много добре обогатени със становищата на голям брой автори, докато в 1.2 е цитиран само един (И. Кемешсей). По-нататък в 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3 и 1.4 отново, съвсем коректно и правилно се съпоставят мненията на голям брой автори, което дава възможност да се извърши богата интерпретация на становищата на отделните автори.

Прави чест на автора и неговия научен ръководител, че са съумели да намерят място на толкова разнообразни и всеобхватни въпроси свързани със силовите възможности на гребците-каякари, което повишава значително нивото на разработения научен труд.

На основание извършения литературен обзор и личното становище на докторанта по разглежданите проблематични въпроси се стига до формирането на РАБОТНАТА ХИПОТЕЗА, че са необходими специализирани тренировъчни средства за повишаване силовия потенциал на гребца.

Втора глава разглежда хронологично методологичните въпроси свързани с ЦЕЛТА, ЗАДАЧИТЕ И МЕТОДИКАТА НА ОРГАНИЗАЦИЯ при разработване на дисертацията.

Считам, че автора в желанието си да изследва многообразието от проблеми си е поставил много и то съвсем сериозни задачи за изследване (шест), които колкото интересни и значими, толкова и го затрудняват при разработката на научния труд. Посочен е разработен от автора специализиран тренажор комплектуван с датчици, видеокамера, която е с авторски атестат и софтуерен продукт от резултатите на изследването. Предложената и използвана при изследванията специализирана апаратура дава възможност за натрупване на богат фактически материал, който автора е използвал, интерпретирал и приложил при излагане на тезата си в дисертацията. Това е един съвременен и много полезен метод за изследване, който дава възможност да се разкрият редица детайли от техниката и динамиката на загребните движения, невъзможни за кинематичните или видеоанализите. Резултатите получени от обработката на динамограмите на загребването с лява и дясна ръка по тринадесет показателя са оригинални, с висока научна стойност и възможност за приложение в практиката.

Изследвани са осемнадесет квалифицирани състезатели, членове на националните отбори за мъже и юноши по четиринадесет показателя (табл. 20 и 21) за две гребни дисциплини (200 м. и 1000 м.). Използван е корелационния анализ за определяне зависимостта на всеки един показател с останалите. Установено е, че усилието върху греблото се определя от показателите „средна относителна сила, времето за достигане на максималната сила, градиента и импулса на силата“. Тези резултати са дали възможност на автора целенасочено да включи съответни средства и методи с помощта на гребния тренажор за развитие на определени силови качества на гребците. Една успешна теоретична, подкрепена от резултатите в практиката разработка, която може да има съществен принос за цялостната кануистика в нашата страна.

На база собствените изследвания и наличната литература, авторът предлага експериментална тренировка, подробно разработена и онагледена (фиг. 20 и табл. 29), което е рядко срещано явление да се предлагат на широкия кръг от читатели подобни разработки.

При второто, крайно изследване получените резултати от тестиранията показват висок ръст на приръста на тестовите по отношение на първото изследване. Това потвърждава правилността на избраната методика за тренировка, както и вида и характера на тренировъчните средства. За разкриване ефекта от тренировките е използван интеркорелационния анализ при който са показани връзките на отделните тестови показатели и спортния резултат в дисциплината 1000 м. каяк.

Използвана е т.н. „нулева хипотеза“ за проверка на достоверността на разликите от първия и втория експеримент. Категорично е установено, че тренировката с 90% от максималното усилие по време на подготвителния период дава значително по-голям успех от общоприетите. Тези резултати са онагледени и графично (фиг. 25), но е било необходимо да се посочат измерваните показатели (явно в случая в секунди), тъй като обикновения читател не би се справил със значението на цифрите в посочената фигура 25. Същото се отнася и за фиг. 26.

Изведените изводи и препоръки в края на дисертацията отговарят на поставените задачи на изследването в глава втора. Същите имат много висок рейтинг за приложение в практиката на нашите клубни и национални отбори и трябва да се намерят пътища за тяхното приложение от страна на треньорите. Тук имам само една забележка при препоръка № 4, че същата не е изследвана по време на експериментите макар да е правилна и добре известна от ТМСТ. Цялостният изследователски материал авторът предлага в приложенията (двадесет и шест), които могат да бъдат проверени и сравнени с други подобни изследвания.

Считам усилията на докторанта и качеството на дисертацията за много високи, навременни и изключително полезни за практиката на треньорите.

Малките забележки, които си позволих да направя в никакъв случай не могат да намалят стойността на изследвания проблем. Обратно, считам, че при взаимна кореспонденция, както авторът така и останалите специалисти ще могат да обогатят своите познания, методи и средства за тренировка.

В тази връзка предлагам на уважаемото научно жури, напълно заслужено, на гл. ас. Димитър Димитров Георгиев да бъде дадена образователната и научна степен „ДОКТОР” по научната специалност ТМФВСТ (вкл. МЛФ).

Рецензент:

(проф. дпн, Д. А. Димитров)

19.10.2016 г.

София